

# SPIS TREŚCI

|                         |    |
|-------------------------|----|
| SPIS TABLIC I MAP ..... | 11 |
| KALENDARIMUM .....      | 12 |
| WSTĘP .....             | 19 |

## I: POCZĄTKI .....

27

|                                   |    |
|-----------------------------------|----|
| Kapetyngowie i Plantageneci ..... | 27 |
| Hołd Edwarda III .....            | 31 |
| Sprawy szkockie .....             | 35 |
| Bunt Flamandów .....              | 39 |
| Koniec Kapetyngów .....           | 45 |
| Filip Walezjusz .....             | 52 |
| Dziedzictwo Nawarry .....         | 57 |
| Robert z Artois .....             | 63 |
| Marsz ku wojnie .....             | 69 |

## II: PRZERWANY ROZWÓJ .....

73

|                                   |    |
|-----------------------------------|----|
| Różnice .....                     | 73 |
| Dynamizm .....                    | 78 |
| Życie i śmierć .....              | 83 |
| Kryzys produkcyjny .....          | 90 |
| Szlaki handlowe .....             | 94 |
| Kryzys systemu senioralnego ..... | 97 |

|                                    |     |
|------------------------------------|-----|
| III: FATALNY POCZĄTEK .....        | 103 |
| Wyścig do sojuszy .....            | 103 |
| Armie .....                        | 109 |
| Zniszczenia wojenne .....          | 116 |
| Potęga i finanse .....             | 119 |
| Wojna flandryjska .....            | 124 |
| Sluys .....                        | 129 |
| IV: CHEVAUCHÉE EDWARDA III .....   | 138 |
| Wojna ze wszystkich stron .....    | 138 |
| Sztuka omijania Paryża .....       | 143 |
| Crécy .....                        | 149 |
| Rycerstwo króla Francji .....      | 154 |
| Klęska .....                       | 158 |
| Calais .....                       | 162 |
| Rachunki .....                     | 170 |
| V: PODZIELONE KRÓLESTWO .....      | 172 |
| Dziedzictwo Bretanii .....         | 174 |
| Wojna między dwiema Joannami ..... | 179 |
| Normandzcy baronowie .....         | 186 |
| Pierwsze Stany Generalne .....     | 187 |
| Książęta .....                     | 193 |
| Artois w królewskich rękach .....  | 197 |
| Jan Dobry .....                    | 199 |
| Gniew Nawarczyka .....             | 202 |
| VI: JEŹDŹCY APOKALIPSY .....       | 207 |
| Śmierć .....                       | 207 |
| Czarna śmierć .....                | 210 |
| Bilans demograficzny .....         | 213 |
| Rzezie i medycyna .....            | 220 |
| Biczownicy .....                   | 225 |
| Od dżumy do kryzysu .....          | 232 |

## VII: POITIERS ..... 238

|                                          |     |
|------------------------------------------|-----|
| Podwiązka i Gwiazda .....                | 238 |
| Armia króla Jana .....                   | 245 |
| Czarny Książę w Langwedocji .....        | 247 |
| Stany Generalne .....                    | 252 |
| Wydarzenia w Rouen .....                 | 259 |
| Kryzys finansowy .....                   | 268 |
| Lancaster w Normandii .....              | 270 |
| <i>Chevauchée</i> Czarnego Księcia ..... | 275 |
| Bitwa .....                              | 284 |

## VIII: KRÓLESTWO BEZ GŁOWY ..... 294

|                                 |     |
|---------------------------------|-----|
| Klęska .....                    | 294 |
| Étienne Marcel .....            | 297 |
| Stany z 1356 roku .....         | 300 |
| Stany z 1357 roku .....         | 306 |
| Powrót Nawarczyka .....         | 310 |
| Zamordowanie marszałków .....   | 314 |
| Delfin i prowincja .....        | 317 |
| Żakeria .....                   | 321 |
| Nawarczyk przeciwko żakom ..... | 328 |
| Koniec Étienne'a Marcela .....  | 333 |
| Nieoczekiwane zwycięstwo .....  | 340 |

## IX: ROZBITA FRANCJA ..... 343

|                                              |     |
|----------------------------------------------|-----|
| Anarchia .....                               | 343 |
| Londyńskie preliminaria .....                | 348 |
| Nieudana <i>chevauchée</i> Edwarda III ..... | 354 |
| Traktat z Brétigny .....                     | 356 |
| Traktat z Calais .....                       | 361 |

## X: CZAS KOMPANII ..... 371

|                             |     |
|-----------------------------|-----|
| Traktat z Guérande .....    | 372 |
| Dziedzictwo Burgundii ..... | 375 |

|                                          |            |
|------------------------------------------|------------|
| Cocherel .....                           | 380        |
| Kompanie .....                           | 389        |
| Wyprawa kastylijska .....                | 397        |
| Błędy Czarne Księcia .....               | 402        |
| Gaskońskie apelacje .....                | 406        |
| Zerwanie traktatu z Calais .....         | 412        |
| <b>XI: „REKONKWISTA” KAROLA V .....</b>  | <b>420</b> |
| Cena wojny .....                         | 420        |
| Plany desantu .....                      | 425        |
| <i>Chevauchée</i> Lancastera .....       | 427        |
| Wojna na morzu .....                     | 430        |
| Wodzowie i żołnierze „rekonkwisty” ..... | 433        |
| Francuska ofensywa .....                 | 443        |
| Robert Knolles .....                     | 446        |
| Wytchnienie z 1371 roku .....            | 450        |
| Decydujący 1372 rok .....                | 451        |
| Dywersje .....                           | 454        |
| Rozejm z Brugii .....                    | 459        |
| Likwidacje .....                         | 461        |
| Nowe kłopoty .....                       | 464        |
| <b>XII: GORZKIE OWOCE WOJNY .....</b>    | <b>468</b> |
| Kłótnie książąt .....                    | 468        |
| Wstrząsy polityczne .....                | 471        |
| Rewolucja flamandzka .....               | 473        |
| Angielscy „wyrobnicy” .....              | 477        |
| Francuzi kontra system fiskalny .....    | 481        |
| <i>Maillotins</i> .....                  | 485        |
| Represje .....                           | 489        |
| <i>Tuchins</i> .....                     | 495        |
| Angielska krucjata we Flandrii .....     | 503        |
| Filip Śmiały hrabią Flandrii .....       | 505        |
| <i>Marmousets</i> .....                  | 510        |

|                                           |            |
|-------------------------------------------|------------|
| <b>XIII: ARMANIACY I BURGUNDCZYCY</b>     | <b>512</b> |
| Ambicje księcia Ludwika                   | 512        |
| Rywalizacje wokół szalonego króla         | 514        |
| Wycofanie obediencji                      | 521        |
| Książęta, reforma i skarbiec              | 526        |
| Zabójstwo Ludwika Orleańskiego            | 533        |
| Paryżanie                                 | 538        |
| Powrót Anglików                           | 541        |
| Stany z 1413 roku                         | 544        |
| Kaboszjeni                                | 547        |
| Reakcja armaniaków                        | 551        |
| <b>XIV: WYDANE KRÓLESTWO</b>              | <b>555</b> |
| Angielski podbój                          | 555        |
| Dominacja burgundzka                      | 563        |
| Angielskie przymierze                     | 569        |
| Niemożliwe pojednanie                     | 572        |
| Traktat z Troyes                          | 574        |
| <b>XV: TRZY FRANCJE</b>                   | <b>579</b> |
| Podział terytorium i polityczne rozdarcie | 579        |
| Okupacja                                  | 588        |
| Król Bourges                              | 594        |
| Równowaga słabości                        | 601        |
| Niebezpieczeństwa                         | 604        |
| Armia króla Bourges                       | 610        |
| Nierozstrzygnięta wojna                   | 613        |
| <b>XVI: JOANNA D'ARC</b>                  | <b>622</b> |
| Głosy                                     | 622        |
| Orlean                                    | 626        |
| Czas zwycięstw                            | 629        |
| Czas porażek                              | 637        |
| Compiegne                                 | 641        |
| Pierre Cauchon                            | 647        |

|               |     |
|---------------|-----|
| Proces .....  | 652 |
| Na stos ..... | 662 |

## XVII: POWRACANIE ..... 667

|                                |     |
|--------------------------------|-----|
| Koronacja w Notre-Dame .....   | 667 |
| Ruch oporu .....               | 670 |
| Traktat z Arras .....          | 675 |
| Karol VII w Paryżu .....       | 684 |
| Słudzy monarchii .....         | 690 |
| Prageria .....                 | 692 |
| Wznowienie „rekonkwisty” ..... | 700 |

## XVIII: CZAS ÉCORCHEURS ..... 703

|                          |     |
|--------------------------|-----|
| Oszustwo z Nevers .....  | 703 |
| „Bój” w Tartas .....     | 707 |
| Écorcheurs .....         | 711 |
| Zrujnowana Francja ..... | 717 |
| Rozejm z Tours .....     | 721 |

## XIX: KAROL ZWYCIĘSKI ..... 723

|                            |     |
|----------------------------|-----|
| Wojna narodowa .....       | 723 |
| Sankcja pragmatyczna ..... | 725 |
| Odbudowa gospodarki .....  | 730 |
| Odbudowa finansów .....    | 734 |
| Ku stałej armii .....      | 737 |
| Angielski kryzys .....     | 743 |
| Błędy Somerseta .....      | 745 |
| Odzyskanie Normandii ..... | 748 |
| Odzyskanie Gujenny .....   | 758 |
| Castillon .....            | 764 |

## ŹRÓDŁA HISTORYCZNE ..... 768

## BIBLIOGRAFIA ..... 787

## WYBRANA BIBLIOGRAFIA W JĘZYKU POLSKIM.. 794

## INDEKS ..... 798